

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

Յաղագսն իր հրատարակողի շարժմը երկու անգամ
Զորեքշաբթի եւ Երեքշաբթի օրերը .
Յարեկանն է 112 թերթի համար   դր. 100
վեցամեկու 50 դր. իտալական թերթը 40 փարսյ
Իտալա երթալիք փոստային ծախքը առնողին փարսյ է

Ժամանակն ստորը 60 փարսյ է .
Անվանը ևս մեկ շրջանակով .
Որ եւ է ևս մեկ եւ գրողին պէտք է ուղղորդի հաս-
դեպի տեղ Երեք շաբաթ . Մեծ ևս խառնի վերի
դասն մեկ թիւ 11.

ԹԻՒ 24 Ա. ՏԱՐԻ

1876

ՅՈՒՆԻՍ 28 ԵՐԿՈՒՇԱՐԹԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆԵՑ ՏՊԱՐԱՆ

Հոյս հանդիսի մէջ ժամանակէ մը ի վեր
ինպատ լեւորող բաւ տպարանին հանգանա-
կութիւն մը բացուած կը տեսնամք որ ի պայ-
ծառութիւն Հայաստանեայց եկեղեցւոյ և ի
փառս Աղգին , հանուր ճաճկաստանի ժողո-
վորդը սոյն ազգայն հանգանակութեան
մասնակցելու ջերմ հրաւերներ կը լլան յիշ-
եալ թերթին Արժանաշնորհ խմբագրոյն կող-
մէ , որուն մինչ այժմ բաւական մասնակցող-
ներ գտնուեցան և հետզհետէ նոր նուիրա-
տուաց ցանկեր պակաս չեն յիշեալ Հանդի-
սին սիւնակներուն մէջէն , այս մեծանուն
տպարանը , որուն ազգայն հիմնադրու-
թիւն մը ըլլալը քարոզուած էր , կարծէինք

թէ յերաւի տպարան մ'էր և Աղգին դոյքը
պիտի լինէր , սակայն խիստ ստոյգ աղբիւրէ
տեղեկացանք որ Հայաստանեայց տպարան
ըսուածը , Միւհէնտիսեանէն ծախու առնը-
ուած 40-50 ոսկիի արժողութեամբ , գիր ,
անգլիկ , և գատրաթներ են միայն . որուն
Հայաստանեայց պատուաւոր անունը շուայ-
լուելէն ի զատ՝ եթէ նոյն խոյն լուսոյ մէջ հը-
րատարակուած նուէրներուն գումարը հաշ-
ուի առնուած , իրաւամբ կը կասկածիմք թէ
մի' գուցէ մեր Գերաշնորհ պաշտօնակիցը իւր
գրպաններուն մէջ ալ մի քանի տպարաններ
բանալու դիտաւորութիւնն ունեցած ըլլայ ,
թէեւ այս պարագան մեզ համար բոլորովին
անհաւատալի կը թուի , սակայն քանի որ

յիշեալ Հայաստանեայց տպարանին ընդամենը քառասուն այսչափ փոքր ծախս եղած է միայն, այն ալ յիշեալ զուամարը Միւհէնտիսեանին շարժէ շարժութ վճարելու պայմանաւ, ամենեւին հարկ չեմք տեսներ ի փառս Քրիստոսի և Հայաստանեայց եկեղեցւոյ աւելորդ նուէրներ ժողուել, ի վնաս բազմաթիւ կարօտելոց և ի վնաս ազգային անհրաժեշտ պիտոյից, մենք մինչ այժմ թերթի մը տպագրական ծախսին ծանրութիւնը գիտնալով նիս, յիշեալ հանգանակութեան նկատմամբ լռութիւն պահեցինք որ մեր Արժանաշնորհ պաշտօնակիցը իւր թերթին համար յատուկ տպարանի մը տէր ըլլալով, Ազգին գրաւոր ծառայութիւններ մատուցանելը շարունակէ, բայց կերելի որ երթալով ախորժակը բացուելու վրայ է, Հրաշագործին բռնած շաւիղըն ալ այս էր, բայց վերջը նա անմարտողութեան հանդիպեցաւ, ուստի խոնարհաբար մեր այս փոքրիկ գիտողութեան վրայ լուսոյ Գերաշնորհ խմբագրին ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք, և յուսամք թէ Հրաշագործին զեկուցիչ օրինակը, զինքը ետ կը կեցընէ մինչ այժմ հետեւած շաւղեն:

Մ Է Զ Հ Ե Պ Յ Ե Ր Ք Ի

Միլքիմիդտէ նղամը ճէտիտ իւզրէ ճիսմի Եօք խսի վար պիր միլլէթ մէճլիսի թէշքիլ օլունաճագ տէյու պունտան մուգատտէմ պիր լաքըրտը չըքտը, ալաճանըմ զաղէթալար պաշլատըլար հէր պիրի քէնսի քէյֆինէ պէօյլէ պիր ումուլ միլլէթ մէճլիսինին թէսիսի միլքիմիդտէ միւմքին օլուպ օլմատըղընա տայիր ըէյ պէյան իթմէկէ, պու զաղէթալարըն միլլէթ մէճլիսի հագկընտա թասավուրաթը վահյէլէրի իւզէրինէ օլ վագըթ հէրքէս կիպի պիզ տախի կիւլտիւք, Պասիրէթ գալքտը տէտիքի, միւլթէլիթ միլլէթէրտէն պու մէճլիսէ աղա գապուլ իթտիկի միզ հալտէ խրիսթիյանլարտան տախի տակէր

ալմամըզ լաղըմ կէլէճէք վէ իշթէ օլ վագըթ տէօվլէթ տակէր պէտէլի օլան վէրկիյի ալամայաճագ: Պունա գարըը հիւ պիր տէյէն պուլունմատը քի, պասիրէթսիզ Պասիրէթ, գուրասը չըքան քէօյլիւլէր տակէրիկէ կէլտիկինտէ թապիյի ընչպէրիկ իտէմէյէրէք չիֆթի չըպըղը եիւզ իւթիւնէ գալմագտա տըր, Փագաթ էկէր միւլիւլմ վէ զայրը միւլիւլմ տէն տակէր ալընմագ ուսուլի իթթիսագ օլունա, մէսէլա չիմտի պէշ եիւզ պին տակէրիմիզ վարըսա օլ վագըթ նըսֆը իքի եիւզ էլլի պինի ընչպէրիկ իլէ մէշուլ օլարագ, տէօվլէթ գայպ իթտիկի տակէր պէտէլինին պիր քաշ միսլի աշար վէրկիսի ալըր, Փագաթ տէյէճէքէր քի օլ վագըթ տախի այնի, թիւրքէր կիպի տակէրէ ալընա խրիսթիյանլար ընչպէրիկ իտէմէլէր, իշթէ պունա պէտէլ տախի միլլէթ մէճլիսինէ ինթիսապաթընա գուրա վիրէնէրէ հէր հալտէ պիր վէրկի թարհ օլունաճագ տըր, նասըլ քի պիղիմ Սահմանադրութիւն ահքեամընճա սէնէվի միլլէթէ 75 զրուշ վէրկի վէրէպիլէն ինթիսապաթա գուրա վէրէպիլուր:

Պիզիմ տէօրթ կէօղլիւ Լրագիւղ տախի գալքտը տէտիքի, միլքիմիդտէ միլլէթ մէճլիսի օլմագ, չիւնքի ահալի տահա Սէրֆիսի-Յէթի ԱԼԵՇԵԳ Յէսիւ, էհ Լրագիրին գավինճէ մատէմ քի էսիր տօղտուք էսիր էօլմէլիյիզ, շու տէօրթ կէօղլիւ մուհարիրէ պիր սօրան օլմատը քի, քէնտի էկէր խասթէ օլմուշ օլսա, հէքիմ տախի թէտալիսի իչիւն պիր մուալիճէ վէրուէ, աճէպ տէյէճէք միլքի, պու մուալիճէ պիլիւրիմ ֆայտէլի իտէ տէ տահա պէնիմ քէսպը սէհսէթ իյէյէճէք վագըթիմ տիկիլ տիր, ումուլա ֆայտէլի պիր նղամը, ահալի սէրպէսիյէթէ տահա ալընմամը տըր տէյէրէք ճէքհ մի էթմէլի, ահալի մի նղամա պուտուրաճագ, նղամը ահալիյէ. Փագաթ թաճիւպ իթմէյէլիմ, պիղիմ տէօրթ կէօղլիւ մուհարիրին մանթըքը տախի իշթէ պու գատար օլապիլիւր: Նորագիր զաղէթա-

որ իսկ պու մէսէլէտէ չալը դուշու կիպի տալ-
տան տալա աթլայըպ տուրտու , պիր միլլէթ
մէնլիսի բէք գօլայ օլապիլուր տէտի , սօ-
նունտա գալքտը մէնլիսին իսմի Շուրայը
իւմմէթ օլուրտա գապուլ էթմէյիզ պաղըրտը
վէհասըլ պու պապտէ հէրքէս աքլընա կէ-
լէնի տիլլէնէ վէրտի , հիշ պիրի տէմէտի քի
միլլէթ մէնլիսինտէ մէզհէպ թէֆրիգիսին նէ-
իլի վար , միլքիմիլտէ պիր պաթըլ իթիգատ
վար քի թէպապը տէօվլէթը ալիյէտէն սու-
լունտուղումուզ հալտէ պիղէ սօրուլա քի
սիզ նէսինիզ , թէպայիէթիմիլի տէրխաթըր
իտէրէք թիւրքիւզ տէյէհէք եհրէ կիյա քի
նէ միլլէթաէնսին սօրուլումուզ կիպի , եա րում ,
եա իրմէնի , եա Պուլլար վէ դայրի հիւմ
ճէվապընը վէրմէքտէյիզ , իշթէ պու տուր
կիւն կիւնէ խարապիյէթիմիլի պիրիսիք սէ-
պէպի , նէ ուզաղա կիտէլիմ իրմէնիլէրին գա-
թօլիկ մէզհէպիսնէ թապի պուլունանլարա սօ-
րուլա քի նէ միլլէթսին , գաթօլիկիմ ճէ-
վապ վէրիւր , կիյաքի գաթօլիքիկ պիր միլ-
լէթիկ աւտ օլունմագտա տըր :

Մատար

Գալֆա Անտոն Էֆէնտիի ամուսնութեան
խնդրոյն նկատմամբ յօդուած մ'եկած էր մեզ
ի հրատարակութիւն , որն որ մեր չորեքշաբ-
թի աւուր թերթով հրատարակած էինք . մեծ
եղաւ զարմանքնիս երբ հինգշաբթի օրուան
հրատարակուած Մամլոյ մէջ յիշեալ նամակին
այլախօսեալ հրատարակութիւնը կարդացինք .
այժմ կսպասենք իմանալ թէ նամակադիրը
գիտմամբ արդեօք տարբեր ոճով գրած է
իւր այն պարբերութիւնը , թէ՛ Մամլոյ Շա-
բադիր-Տնօրէնը աղաւաղած է զայն . այս մա-
սին եթէ համոզիլ պատասխան մը չընդու-
նինք , այդ յօդուածին բուն հեղինակին այս
ընթացիցը վրայ մեր կարծիքը պիտի յայտ-
նենք ընթերցողաց :

Մուհարրիր Էֆէնտի

Պունտան Էվէլ Հաճի Անաստաս գալֆա ի-
լէ շէքէրճի Գէմալ վէ Պարուզ , Գօլէն պէյ-
նինտէ ճէրէեան իտէն միւնաղաանըն պիր
միւտտէթ թէէլիսի օլաճաղը խուսուսը ճէրի-
տէի միւթէպէրէնիզ վասըթասը իլէ իլան իտիլ-
տիղի մալիւմիւնիզ , վէ Փագաթ իլանը մէզ-
քիւրուն էասը նէտէն իպարէթ օլտուղունու
աղնամագ արղիւսինտէ պուլունմանըզ օլ վա-
գըթ պիլտիրմիշ իտինիզ . իշթէ պու տէֆա
մէզքիւր տէվա հագգընտա պաղը իյգահաթ-
լարա կիրիչիպ մէթուպումը լէֆֆէն թա-
րաֆընըզա կէօնտէրմիլիմ . ումարմ քի դա-
ղէթայը միւթէպէրէնիզ վասըթասը իլէ նէշ-
րինէ հիւմմէթ իտէրսինիզ :

Ս. Գ.

Իշթէ օլ միւնաղաանըն նէտէն իպարէթ
օլտուղու :

Մուսայիլէյհ Հաճի Անասթասըն մէրգում
Գէմալտէ պիր գըթա աչըգ պօնօ մուճիպինճէ
մաթուպու օլան պին աւտտ լիրայի Օսմանի-
յի թահօյի իշիւն միւսիւ Պէնյօնանանըն մա-
ղասընա իքիսի պիլ իթիֆագ միւրաճաթ
իտէրիւր , վէ օրատա Հաճի Անասթաս սէնէ-
տի չըգարարագ միւսիւ Պէնյօնանայէ թէս-
լիմ իթաիքտէ , Գէմալ սէնէտը մէզքիւրու
Պէնյօնանանըն էլինտէ՝ ալարագ շագ իտէր
իտէ տէ , պիշարէ Անասթասըն նութղու թու-
թուլարագ , մէրգում Գէմալէ մաղաղատէն
չըգտըզլէրի րահտէ Անասթասըն ազլը պա-
շընա կէլէրէք հիւքիւմէթը Սէնիյէյէ միւ-
րաճաթ իտէճէքէն Գէմալ տէրհալ Անաս-
թասըն կէօնիւնիւ ալարագ հիւքիւմէթէ միւ-
րաճաթընը մէն իթմէկէ մուվաֆֆագ օլուր .
չու շարթ իլէ Գէմալըն շէրիքի պարոն Գօհէ-
նին զաթէն Անասթաստան պիր մըգտար մաթ-
ուպու օլուպ իշթէ շու պին լիրանըն պէշ երիզ
լիրասընը Պարուլա օլան տէյնինէ մահուպ
վէ տիկէր պէշ երիզ լիրա իշիւն տախի Պարու-
լան տիւքքեանընտա Անասթասէ պիր գըթա
սէնէտ վէրիլէրէք իլէ նէթիճէ վէրէճէլինի
թահիւտ վէ թահիւտիւ վէհհ իլէ սէնէտ տա-
լի վէրիլը :

Տէվա

Պիր վագրթոտան պերու Հռովմատայ պուլունան Հասուն էֆենտի հազրէթլերի կէ-
չէն բէնչէմպիհ կիւնիւ տէրըսատէթէ մու-
վասրլէթ իյլէյէրէք, տողրու ժէզուիթ թա-
րիգաթը գիլասասընա պիլագիմէ շիւքրանի-
յէթ տուասընը իյֆա իթտիքտէն սօնրա Պէօ-
յիւք տէրէտէ պիրատէրլէրի, Հասուն Անդ-
րէաս էֆենտիինն սահիլսանէլէրինէ թէշրիֆ
իյլէմիչլէր :

Հէր նէ գատար պազը տօսթլարըմըլ թա-
րաֆընտան « Պիր Ղազէթա Տիւկիւնիւ » սէր-
լէվհասը իլէ նէշը իյլէտիկիմիլ Բօմանըն տէ-
վամի մաթլուպ օլունմագտա իսէ, մէկքիւր
Բօմանըն նէշրինի թէէթիլ իթմէկէ պազը սէ-
պէպլէրիմիլ պուլունտուղունտան, շիմտիլիք
մագուր պուլուրմալարընը բէճա իտէրիլ :

Տաշրատաքի ապօնէլէրիմիլտէն զազէթա-
լարընըն եէտլէրինէ չօգ տէֆալար Ղասլ օլ-
մատըղընա տայիր թէշէքքիլէր օլունմագտա
տըր. տաշրալարտաքի բօսթա մէմուրլարընըն
շու խուսուս հագգընտա տըգգաթ իթմէլէ-
րինի բէճա իտէրիլ :

Միւթէպէր ֆամիլեատան պիր տէլի գան-
լը, Ֆրանսըզճա, Էրմէնիճէ, իլմի Բագամ վէ-
սայիրէյէ տայիր էվլէրտէ խօճայըգ իթմէք
արգիւսինտէ տիր, միւմայիլէյհին կէրէք նա-
մուսլու վէ կէրէք իլիմտար պիր զաթ օլտու-
ղունա չօգլար իլէ պէրսպէր պիլ տաթի շա-
հատէթ իտէրիլ. համիյէթի տէրքեար պու-
կիպի խօճալարըն չօգ տէֆալար արանըլըպ
պուլունմատըղը շէօյլէ տուրսուն, պիր ա-
տէմ պիր միւտէրրիսի խանէսինէ գապուլ
իտէրէք էվլատլէրինն թալիմ ու թէրպիյէ-
սինի թէպիլմ իյլէտիկինտէ, հիշ տէկիլ իսէ
մէրգումմիւտէրրիսին հիւսնիւ ալազընտան
միւսթէրիհ պուլունսըր իսէ գալպի բահաթ
իտէճէկի աշիքեար օլտուղունտան, պէօյլէ

պիր միւտէրրիսի իհթիաճը պուլունան էֆէն-
տիլէրին մաթպամըղա միւրաճաթ իյլէ-
մէլէրի :

ԲՈՒՆԱԾ ՏԻՐԱՐԱՐԱՐԱՐԸ

Հէր մահալտէ վէ հէր քէօյլէրտէ ահալի-
տէն պիր սընըֆէհլի քեամիլ առամլար վար
քի, Էսնաֆըգտա չալըշմըլ վէ ալա քիւլիւ հալ
պիր իրատ բէյտա իտէրէք էօմրլէրինն պա-
գըսընը իշտէն չէքիլէրէք, քէնտի ագրան-
րանլարը իլէ սապահտան ախշամա գատար
պօշ լաֆ իլէ կէշիլիլէր. պունլարըն հէր մա-
հալտէ քէնտուլէրէ այիտ պիրէր գահվէխա-
նէլէրի վար. պէյնլէրինտէ ճէրէեան իտէն
լագըրտը բահմէթլիտէն պաշլար, պու կիւն-
քիւ կիպի խաթըրմտա տըր ա գաթար գըլար.
հէլէ բօլիթիգաճա խուսուսլարտա թէքմիլ
տէօվլէթլէր գապլինէլէրինտէ նէ գատար մահ-
րէմանէ միւքեալմէ օլմուշ իսէ հէր հալտէ
պունլար տուեարլար. հաթթա Պիղմարգ, Անտ-
րասի, տիգրայիլի պունլարըն քէնտի գալլ-
լէրինճէ մահրէմի էսրարլարը տըրլար. վէլ-
հասըլ բօլիթիգաճա մալիւմաթ քէսպ իթմէք
խաթէյէն հիշ տուրմայուպ պու Էսնաֆ տիր-
լօմաթլարը գահվէխանէլէրինտէն պիրինէ
կիթմէլի. էվլէի կիւն պիր տօսթուսուղլա կէօ-
րիւշմէք նիյէթի իլէ թարիֆինի իթտիկիմիլ
գահվէխանէլէրտէն պիրինէ կիթտիք, վէ ա-
րատըղըմըլ տօսթ հէնուլ կէլմէմիլ օլտու-
ղունտան, պիր քէօյլէյէ չէքիլէրէք ասըն
շիմտիքի բօլիթիգաթ իւզէրինէ՝ եանի Շարգ
մէսէլէսինէ տայիր պիր միւքեալմէյէ գու-
լագ միսաֆիրի օլտուգ :

— Միւրիճան աղա հիշ պիր հալատիս տու-
եմուլթըմուսուն :

— Իքի կիւնտէն պէրի տիր օրթալըգտա
պիր չէյ վար ամա, քիմսէ պիլմէզ նէ տիր,
նէ թէէկըաֆ վէրիւօրլար, նէ պիր չէյ, էի-
նէ պու իշտէ Բուսիանըն բարմաղը օլմալը :

— Էէֆէնտիմ, քիմ նէ տէրսէ տէսին

Սըրպ քէնտի պաշընա Օսմանլըեա դարըը
ճէնկ իտէմէզ :

— Խաչիկ աղա պոռնու տէնօրոտն ամա ,
Սըրպ եալընըզ տէյիլ , Գարատաղ տա պիր-
լէյիլ :

— Գարատաղըն պիրլէյիլ տէն պիր չէյ
լըգմաղ , ասըլ իշ ինկիլիզ իլէ Բուսիանըն ա-
րասընտա տէօնէն բօլիթիգա տըր . չիմաի
պիր քէրրէ Բրուսիա իշտէն չէքիլտի մի , էօ-
թէտէ Բուսիա իլէ ինկիլիզ գալըր . էյ պու
կիւնքիւ կիւնտէ՝ Բուսիա ինկիլիզ իլէ գօլայ
գօլայ չաթըլամաղ ա՛ , նէ՝ եարտնագ , իս-
թէր իսթէմէզ Սըրպը աշագլանտըրաճագ ,
իլթէ Սըրպիա Օսմանլըեա ճէնկ աշտըլըսա
Բուսիանա կիւլէնէրէք տիր . կէլէլիմ ինկի-
լիլէ , պու կիւնքիւ կիւն ան եէրինտէն իս-
պէրիմ վար քի , Հինտին ճէնուպ թարաֆը-
նա ճէսիմ իսթիհքեամ վէրմէքտէ տիր . . . :

— Գուղում Բարսեղ աղա , ճէնուպ . նէ
տէմէք տիր :

— Սէնտէ շունու պիլմէյէ իտին , ճէնուպ
ճէպ տէմէք տիր :

— Հա՛ . տէմէք քի Հինտտէ ինկիլիլին
ճէպ թարաֆընը գուլվէթլէթիօրլար էօյլէ՞
մի , սօրմագ աշըպ օլմասըն ամա ճէնուպ նէ .
իսան տըր :

— Տիւղ թիւրքճէ տիր , ճէպին ճէմի ճէ-
նուպ օլուր , իֆթաճալ պապընտա մաստար
տըր :

— Ճանըմ էօյլէ , տաստարսըզ ճէպ օլմազը
պէնտէ պիլիրիմ . . . :

— Էֆէնաիմ տիյնէյին , շունուն շուրասըն-
տա լագըրտը էտէյօրուզ :

— Սիզ սէօյլէյին տիյնէնօրուզ , չիմաի
տէտինիզ քի ինկիլիլ . . . :

— Պիր քէրրէ ինկիլիլ Հինտիսթանըն ի-
լին սըրասընը գօյտօ՛ւ մու , արթըգ ուղագ-
տան պէքլէմէտէ օլուն . ֆագաթ կիւն կէ-
լէճէք քի պու իշլէր հէփ մէյտանա չըգա-
ճագ , հէմտէ օ կիւն չօգ ուղագ տէյիլ :

— Տօղրուսու պէօյլէ չէյլէրէ պէնիմ ագ-

լըմ էրմէզ ամա , պու իշլէրին ասըլ իլինտէ
պուլունան պիր տօսթուսուն լագըրտըսընըն
կէլիլինէ պագարսան , պու կիւն եարըն պէօ-
յիւք պիր ճէնք օլաճագ տըր , ամա տաճա
պէլի տէյիլ քի նէ՝ թարաֆտան պաշլանա-
ճագ :

— Ախպար նէ՞ ուղաղա վարըրսընըզ , Նէմ-
ցէնին գարըլմայաճաղըմ տէմէսինի նէ՞ զանն
իտէյօրսունուզ , գուլվէթիլին թօփ սագլա-
սըն տէյի տիր :

— Պունու պէն տէ իշիթտիմ , նէ գատար
թօփլարը վար ըսա հէփ սագլըտա : ըմըլ , պի-
ղիմ եէկէն վիէննալըլարըն մէքթալինտէ տիր
տէ կէչէնտէ անասընա մէքթուպ եաղմըլ ը-
տը տա իլինտէ հազընօր քի , Սթանպօլտա
նա՞օրսընըզ տէյի , տէմէք քի օրտա տա պի-
լիյօրլար քի պուրտա պէօյիւք գարըլըգլըգ
վար :

— Ախպար իքի քէրրէ իքին տէօրթ էտէր ,
Խըրվաթլարըն կիտիլի կէօղիւմիւկիւն էօնիւն-
տէ տէկիլ մի , պիղիմ եարուտա գուլու աշ-
տըրընօր ըտըմ տիւն բայտօս էթտիլէր , ֆէ-
նասը՝ նէրտէ պիրաղ թաշ պարութու վար ը-
տը ծնու տա պէրապէր կէօթիւրմիւլլէր :

— Պէն պէօյլէ օլաճաղընը չօգտան քէլֆ
էթտիմ , էյի քի Մկրտիչ աղա պուրտա տըր
իլթէ սէօյլէսին . տէտիլիմ իւշ այ վար , Մը-
կըրտիչ աղա տէտիմ , էթին օգգասը սէքիլ
պուշուղա չըգմըլ , պէն պունա պէլէնէմէ-
յօրում , նասըլ քի տէտիլիմ կիպի տէ կէլտի
չըգտը :

— Տիւն պիր իշ իլին Պասըլ-Ալի գարու-
սունա կիթմիլ իտիմ , պագտըմ պիր բըս բըս
վար , գուլագ միսաֆիրի օլտում , ամա պա-
գըն պու սըր սիդտէ գալմալը . . . մէկէր պիր
պէօյիւք Բուս ճէնէնալը Չըլաղան էօֆ իս-
մինտէ թէքմիլ Սըրպիա ապէրինէ գօման-
տան օլմուլ , Գանիկ աղանըն տէտիլի եէրինի
պուլուէօր , ալթընտան չափան օլլու չըգա-
ճագ պու իլին :

— Հէր նէ օլսա պէնիմ գիւլիւմիւմ շու քի ,

պու իշ ուզուն սիրեճէք. ախպար լաֆ տէ-
յիւ, ինկիւիզ, ֆրանսըզ, իթալիա ասկէր հա-
ղըրաեօրլար. պու իւշ տէօլլէթ ասկէրի պիր
եէրէ կէլլըոսէ, թամ օն միլիօն պէշ եիւզ
ալթմըշ պին. ասկէրլիք օրտու օլուեօր, պու
գուվէթէ րուս տէյիւ ա՝ Մուստարիսթ բը-
րէֆասը պիլէ գարշը չըգամազ:

— Տիւնքիւ Լրագիրը օգուտուն:

— Պըրագ ատամ, սէնտէ ամմա օգույա-
ճագ զաղէթա պուլտուն հա, իքի լագըրտը-
տա պիր « իրաց արգի վիճակը » եախօտ « ինչ-
պէս որ ասկէ առաջ ըսած էինք » տէն պաշ-
գա լաֆ եօգ, Մոզոմն իմաստուն քէսիւմիշ,
զաղէթ աճըլմտէյի մէյտանա չըգմըշ, եազ-
աղընը քէնտի տէ աղնամազ պիր շէյ. կէ-
չէն հաֆթա թէլէկրաֆ թէլէկրաֆ արգասը-
նա հապէր կէլլը քի Սըրպըրար հուտուտու
կէշտի մուհարէպէ պաշլանտը տէյի. պու
հալէ քաղաքական տեսութիւնա չըգըշարագ,
եազմըշ քի « իրաց արգի վիճակին նայելով,
չենք յուսար որ Սերվիացիք թուրքիոյ հետ
պատերազմելու տրամադիր գտնուին » . Լը-
րագիրին յու միւթալաասը նէյէ պէյնղէր
պիլլըրմիսինիզ, յու հաշան խաման քաշեց տէ
սօյուն չըսա՞ւ, ան ատենը սուրը հոգիս վը-
կայեց քի գող է տէմէսի կիպի, լագըրգըյէթ-
տէն իպարէ տիր հէփ եազտըղը. շիմօի յու
պօշ լագըրտըլարը պըրագալմտա իքի եիւզ
մասասընը գուրալմ տէյէրէք, իշպու տիր-
լօմաթիք ճէմիլէթի աղալարը քեաղըտ օյնա-
մաղա պաշլատըլար:

Գարատաղըն ԲԱԹԿԱՄԱԹԿԱՉԱԹԿԱ միւ-
լէթ մէճիսինտէ ճօղուօ նամ մէպուսուն ի-
րատ իլլէտիկի միւլէսսիր նութգուն թէրճիւ-
մէսի տիր:

Եա՛ Գույուճու գարտաշլար

Իշթէ պու կիւն պիզ վաթան իշին գալ-
ղայէ կիտէճէյիզ, ֆագաթ կիտէճէք եէրի-
միգտէքի թօփտըն սէսլէրինի թաշ օճագ-
լարընտա քի լաղըմ՝ բաթլամասը սէսլէրի զանն

իտէրէք ուղագ գաշմամալըլըզ. շօգ շիւքիւլ
քիւլիւնկիւնիւզ քէօկին վէ պարութունու
տախի թաշ պարութու տուր:

Սու խաֆթան պէր էնէ « Եւթը: Պօկամի քաքօ
սէ պօկամի »:

Իմօի չալըշմալըլըզ քի Գարատաղըլարըն
էվլէլինտէն պէրու թարիսլէրտէ զիքը օլուն.
մուշ չէճաաթը շէրէֆինի պիր գաթ տահա աբ.
թըրալմ, պու տախի պաշգա պիր շէյ իշէ օ.
լամազ, իլլա քի Աստուս այընտա այըգլատըղը-
մըզ գուեուլարըն սուեու կիպի գա՛ն տէօգ.
մէլիլիզ:

Հաղըն: Տէօքէրիզ հա՛, իշկիտիմիզ չա-
րապ կիպի ագսըն գանրմըզ, իլէրի՛ մէյխա.
նէյէ:

Ֆիթուհաթտան սօնրա սերպէսթսինիզ
մէյխանէտէ շարապ իշմէկէ վէ էյլէնմէկէ
ֆագաթ, էտէճէք մուհարէպէլէրիմիզ թաշ
օճագլարընտա լաղըմ աթմաղա եախօտ եա.
բուլարտա գույու աշմաղա գըյաս օլունմա.
յըպ, պու մուհարէպէ ճան բագարը օլտու.
ղունու էվլէլինտէն սիղէ պիլտիրմէկի քէն.
տիմէ պիր մուգատտէն պօրճ ատտ իտէրիմ:

Սու խաֆթան պէր էնէ: Նէղնամ կոսիփոտար:

Սիզ հէփինիզ վաթան էվլատը սընըզ, սիզ
վաթանա գաբաք թաշընտան զիյատէ գըյ-
մաթըլընըզ. ալարըզ եօլլարընը պէր թա-
րաֆ իտէրէք տիւշմէն օրտուլարընը թար ու
մար իտէլիմ, պու կիւնքիւ կիւնտէ էլլի պին
չագմագլը չըգարապիլիլիզ, քիմանիզտէ ա-
ղան գալը եօ՞գ մու տուր չըպուղումու եա.
գայըմ. . . . իշթէ եա՛ վաթան էվլատարը
գալ չագմագ գըլլէթինտէն այալ ու էվլատ-
լէրիմիզ չագմագսըզ քիպրիթ գուլլանմաղա
մէճպուր օլմագատա տըրլար. էօյլէ իսէ եա-
գալմ, Գարատաղ գարանլըգտա գալտը,
մօմլարա շըզ վէրէլիմ, էվրօբա լամբալարը-
մըզըն ֆիթիլի եօգ տուր գըյաս իտէյօր,
կէօսթէրէլիմ էվրօբայա քի հէր նէ գատար
Սըրպիա պիղտէն ալար ֆիթիլի իսէ տէ րու-
սիա վատ իթտիկի կաղը վէրմէքտէն իճթի-

տան պէր իսէ, պիղտէն ալաբալաբը ֆիթի-
լին բարբաթընը չարութիւնս սէօնէճէք :

Սուրբաբաթ : Ձիւնը եօգ շէվֆաղա պէք-
երիդ :

Պու պապտէ հագգընըզ վար, ֆագաթ
կէրէք միւթթէֆիգիմիզ Սըրպիանըն վէ կէ-
րէք պիղիմ գլխմա տէկիչտիկինտէն, շիմտի-
լիք եալընըզ մալիլէմիզ թարաֆընտա շէվֆագ
աթմիլ տըր. պիղ պունտան պէօյլէ իլերի
կիթմէլիլիզ. չօգ շիւքիւր ալալընըզտա չա-
ղըգ, սըրթընըզտա տաղարճըգ պունլունուր,
եա՛ Գարատաղ չիլէքիլերի, իլերի՛ եիւրիւյէ-
լիմ, կէչէն տէօնէն պիղէ պագըլօր, տուր-
մայլն եիւրիւյիւն, իշթէ վաթան իշիւն գան
աթօքէճէք կիւն պու կիւն տիւր էֆէնտի՛մ
ա՛հ, պու տէ՛մ աման :

Իշպու նութգուն խիթ ամընտա մէճլիս թա-
եա. րաֆընտան իմարէթին սէրտարընա էմր վէ-
նմա. իլտի քի քիւլիլէթլու ֆօտըլա իլէ 50 թանէ
մըզտարը չագմաղ ըլա իլերի եիւրիւյիւզ,
քէնտիւլմէն չըպըղընա աթէշ վերմէկէ պաշլասըն :

ՃԵՂԵՆՆԵՄՏԵՆ

ԹԵԼԵԼԵԱՐԱՑԻ

Աթանս Նիկօ է ֆօմիանէր թարաֆընտան
թաւիպառի կաղէթալընա :

Ճէհէննէմ քէօշէսինտէն

Կէչէն բագար կիւնիւ ագչամ իւղէրի իքի
պիլն գատար Սըրպիւլար եէր գաբմագ սէվ-
տաթըլա պիւրիպիւրէրինի չիյնէհէրէք պուրա-
յա կէլաիլէր : Պունլարըն՝ տահա սայիւր ար-
տաաշլարընըն պուրայա կէլմէք էֆքեարըն-
տա օլուպ, եօլ թէսկէրէլէրինի դայա իթ-
տիլմէքլէ մէշղուլ օլտուգլարընը պէյան իթ-
տիլէրինտէն նաշի, կէլէճէք օլանլար իշիւն
պէյիւք պիւր սալօն հաղըրլանըեօր :

Քէղա սաւթ 26 տա

Սըպիանըն խիթիգըրաղա տայիւր իթտիլի

թէքիլիքէ գարշըլըգ օլարադ Լօնտրատան
« Եաղմա Կօգ » տէյու վիւրիլէն ճէվտայլն սէ-
տաաղ պուրայա գատար ագս իթտի :

Այնի մահալ այնի թարիխ

Պուրատա պունլունան Պունլար էշգըլասը
րէյիսի Եօրկի Նիֆօֆսի վէ Հէրսէք էշգըլա
սէրկէրտէլէրինտէն Սօշիքա նամ՝ շախար
քէնտիլէրինի պուրայա կէլմէլէրինէ սէպէպ
օլան վէլլէլէճի մահուա Միւսիւլ նամ բաբա-
ղը թափուգ միսալի չիլ չիլ եէմէք էֆքեա-
րընտա տըրլար :

Քէղա

Ճէհէննէմ էքսէրիլէթի արա իլէ Չէրքէս
Հասանը տէյիլ ճէհէննէմէ՝ անճագ գարու-
նուն էօնիւնէ պիլէ ուղըրթմամագ իշիւն գա-
րար վիւրտի վէ լանէթ օգուտու :

Տէֆա սաւթ 32 տէ

Բաբաղ Միւսիւլ՝ քէնտի րէֆիլլէրի պու-
լունան Սըրպ վէ գարատաղըլարտան բէք
չօգլարըն տղ կիւն գարֆընտա պուրայա կէ-
լէպիլէճէքլէրինի սուրէթի գալիլէտէ տիւն
ագչամ պէյան իթտի :

Սօն խապէր

Աղնաշըլըշա Նէղարէն : Հէրսէք էշգըլա
րէյիսի մահուա Սօշիք, պուրատա թէքմիլ
պիւր օրտու թէշքիլ խտէպիլմէք իշիւն Գարա-
տաղ վէ Սըրպիալըլարըն տահա պիւր գաշ ալայ
ճանընէ միւհթաճ տըր :

Քէղա

Սըրպիալը գաբտան Բիյրէր ալէլ աճէլէ
պուրայա կէլտի : Թայիֆէլէրինտէ պու կիւն
եարըն պէքլէմէքտէ տիլլէր :

ԿԱՅԾԱԿ

— 00 —

ՃԵՄԱՐՏԱՍՈՒՏ

Մաշալլահ Թուսէփ աղա, պու ագչամ կէճ
գալմիլըն, ոօն վաբօ՛ր ըլա մը կէլտին :

— Խայր էֆէնտիմ, Ալլահ պէլասընը վէր-
սին, կիլթտիք կէլտիք 13 նօմէրօ վաբօրա

տիւշտիւք, գարտաշ կիտէր կիտէր նէ՛րտէ իսէ օրտա տրր, հի՛շ երւրիւմէյօր քի :

— Եանկըշն օլմալը, էվէլի կիւն քէօփրիւտէն պինտիւմ իւսկիւտարա կիտէրքէն, իւսկիւտարտան կէրի տէօնէն վաբօրլարըն հէփսինին տէ եանընտան կէշտիք :

* *

Ձիշիլ տուտու, տէնիզէ կիրիյօրմըսընը :

— Տօղրուսունու իսթէրսէն գըզգարտաշ պիր նիյէթլէնիյօրոււմ ամա, պիզիւմ Անտոնիկ աղա կէշէն սէնէ եարամատը տօգանտը նափիլէ պօշ շէյ տիր տէր :

— Մեղա նէ՞ պիլէյիւմ, կէշէն սէնէ տէնիզ վազթը բէք իւսթէ կէլմիշ իտին տէյի կէլիր պանա :

— Ճանըմ օ վազըթ բէք էյի իտիւմ, հէմ իւսթէ կէլտիւմ, չու հէմ պանա եարատը ամա, իւսթիւնիւզէ սաղըզ գըշըն աղըր պիր նէվազիլ օլտոււմ քի պէօյլէ սէճէրէի շէյ օլամազ. Անտոնիկ աղա մութլազ տէր քի եազըն տէնիզէ կիրէրքէն իւշիւթտիւն քէնտիւնի օնտան օլտու :

— Ձիշիլ տուտու կէշէն սէնէ նէ՞ թարափտա պանեօ էտէր իտին :

— Այըզըլը արապամ վար ըտը հէր սապահ Յէնէրէ կիտէր պանեօմու էտէր երինէ տէօնէր իտիւմ :

— Տէ սէնէ գըզգարտաշ, կէշէն սէնէքի էթտիլին տէնիզ պանեօլարը Անտոնիկ աղայա եարամամըշ :

* *

Միւսիւ վէնսան պիր հաւատիսին վա՛ր մը, մուհարէպէտէն նէ հապէր :

— Մուհարէպէտէն խապէր ալմազ իսթէրսէն սիւսլըմանլարը օգու, հիշ պիր վուզուաթ օլմազսա պիլէ, ծնլար պիրէր հաւատիս իճատ իտէրէր. կէշէն կիւն բրէնս Միլանը եէսիւր թութմուշլար ըտը, սօնունտա պըրազտըլար. օթուզ պէշ թօփ ալարգ սօնունտա կէրի վէրտիւք. պիր արա Սըրպիտեա կիրտիք ֆազաթ շիմոյէտէք նէ պիր հապէր վար,

նէ տալի պիր կէրի տէօնէն օլտու. իշթէ մուհարէպէ խապէրէրի պունլարտան իպարէթտիր. սէն նէ՞ տույույօրսուն պագայըմ :

— Պէն նէ՞ տույաճաղըմ, պիր վազըթտան պէրի օրթալըգտա բարասըզլըգ վար տէյօրլար :

— Էկէր պու տէտիկինի զաղէթալարտա օգուսայըտըմ, պու հաւատիս տէ եալան տըր տէյէճէքտիւմ :

* *

Ախլար շէրիֆլէր խայր օլտուն Գէօրգ աղա, կէլ ընտը նէ՛ վար նէ՛ եօգ պագալըմ :

— Պըրազ գարտաշ պաշըմտա պիր տէրտ վար քի աղնատամամ :

— Խայր օլա նէ՞ իմիշ պագալըմ :

— Էֆէնտիւմ, նէ իսէ պօրճ հարճ էթտիք ուֆազ պիր գուլիպէ չաթտըգ, թէմէլի իշին թաշ ալարգտա խըւվաթըն պիրինէ 3—4 եիւզղուրուշ հէսապըմըզ գալտը, տիւն կէլմիշ փարաեը իսթէր, պէն Դարատաղա ճէնիկէ կիտէճէյիւմ տէր, պու տարըլգտա նէրտէն պուլուպտա վէրմէլի :

— Ատամ սէնտէ բարամ եօգ տէ վէսսէլամ :

— Հէրիֆ տաւա էթմէզ մի :

— Վարսըն էթսին, պօրճունու նէյէ վէրմէյօրսուն տէրլէրսէ, պէն տէվլէթ խայինի տէյիլիւմ քի էլինէ փարա վէրէյիւմ քի կիթսին պիղէ գարշը սիլահ չէքսին, տէրսին, պիթէր կիտէր :

ՏՀՐ ԽՍԲԱԿԻՐ

ՅԱԿՈԲ Մ. ՀԱՃԻՆԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ԳԱՎԱՅԵԱՆ

Միւսմուտ-բաշա Գիւրգմիւ-խան Դօ՞ 33-26: